

بسم الله الرحمن الرحيم

(درس ششم: بندگی)

«وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» «ذاریات/۵۶» هدف آفرینش هستی و جن و انس، عبادت خداوند است.

در حدیثی از امام حسین (ع) می‌خوانیم: خداوند مردم را نیافرید مگر برای معرفت و شناختن و چون او را شناختند، او را عبادت می‌کنند و هر که او را عبادت کند، از بندگی غیر او بی‌نیاز می‌شود.

و جنّ، قبل از انسان آفریده شده و دارای تکلیف است. در این آیه نیز نامش قبل از انسان آمده است.

در قرآن، تمام آفرینش بر اساس حق است و هیچ آفریده‌ای باطل نیست. «حجر/۸۵» و همه‌ی آفریده‌ها در مسیر بهره‌مندی انسان است. (بقره/۲۹ و جاثیه/۱۳ و نازعات/۳۳).

و انسان نیز برای هدفی متعالی آفریده شده که راه رسیدن به آن، عبادت خدا است. البتّه! عبادت معنای عام دارد و به هر کار نیکی که با هدف الهی انجام شود، عبادت گفته می‌شود.

سؤال: در قرآن اهداف دیگری، همچون آزمایش و امتحان، برای آفرینش انسان مطرح شده، آیا آن اهداف با هدفی که در این آیه آمده، (عبادت) هماهنگ است؟

پاسخ: قرآن: (خداوند) مرگ و حیات را آفرید تا شما را بیازماید که کدام يك عمل بهتری دارید. (مُلک/۲) و در آیه دیگر: هدف از آفرینش، علم انسان به قدرت الهی است. (طلاق/۱۲).

در جمع‌بندی این آیات به این نتیجه می‌رسیم که هدف اصلی، بندگی خداوند است، لیکن عبادت نیازمند معرفت است و عبادت، به معنای اظهار کوچکی و عالی‌ترین نوع کُرنش در برابر خداوند است.

اما روشن است که خدای قادر متعال، نیازی به عبادت ما ندارد، «فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمْ» «زمر/۷» و سود عبادت، به خود پرستندگان برمی‌گردد، همچنانکه درس خواندن شاگردان به نفع خود آنان است و سودی برای معلّم ندارد.

* ریشه‌های بندگی ؛

انسان وقتی خود را در برابر عظمت و جلال خدایی می بیند، ناخودآگاه در برابر او احساس خضوع و فروتنی می کند. آن سان که در برابر يك دانشمند و شخصیت مهم، انسان خویشتن را كوچك و ناچیز شمرده، او را تعظیم و تكريم می کند.

۲- احساس فقر و وابستگی

طبیعت انسان چنین است که وقتی خود را نیازمند و وابسته به کسی دید، در برابرش خضوع می کند. وجود ما بسته به اراده خداست و در همه چیز، نیازمند به اویم. این احساس عجز و نیاز، انسان را به پرستش خدا وامی دارد.

۳- توجه به نعمت‌ها

انسان، همواره در برابر برخورداری از نعمت‌ها، زبان ستایش و بندگی دارد. یادآوری نعمت‌های بیشمار خداوند، می تواند قوی ترین انگیزه برای توجه به خدا و بندگی او باشد. (قریش/ ۳ و ۴) .

علی (ع) می فرماید: خداوند، محمد صلی الله علیه و آله را به حق فرستاد، تا بندگانش را از بت پرستی، به خدا پرستی دعوت کند. (نهج البلاغه/خطبه ۱۴۷).